

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

1. Imperans & imperatus actus eorumque ordo voluntati Dei non repugnat.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

nam actus voluntatis imperans, eluque, sine physica, sine intentionalis actiuitas, & adactio ad imperatum ab actiuitate & adactione physica, vel intentionaliter intentionis efficacis finis ad mediū necessarii electionem quod intentionis efficacis ad electionem illam actiue alterutro, vel utroque modo physico, vel intentionaliter ex parte actus primi determinet, quia electionem ipsam pro obiecto habeat, atque expresse formaliter velit; actus vero imperans in imperatum, tanquam in obiectum formaliter, & expresse voluit ferri debeat, & reflexe illum velle, verbi gratia, *Volō elicere volitionem, & assiduum misericordiam, penitentiam, humilitatis, &c.* Hæc omnia bus Doctoribus communia, & stata, atque hic supponenda ex fassori nostra disputatione de actibus imperantibus, & imperatis ad controuersiam de actibus voluntatis.

2. Mittenda verò nunc quæstio, quam ibi examinabimus, subtilior, an possit esse actus imperij non absolute efficacis, & actiue physice, vel intentionaliter determinans ex parte actus primi, adigensque voluntatem ad actum imperatum elicendum, tamen actiue physice, vel intentionaliter sit actus illius imperari, ad eumque elicendum alterutro, vel utroque actiuitatis genere ex parte actus primi voluntatem inducens ac impellens, ut auxilium & cogitatio voluntatem ad actum ex parte actus primi suo modo, est non determinat, sollicitat tamen, & impellit, & habitus adquisitus plurimum sententia ad actus proprios voluntatem quam non determinat, & adigit, actiue tamen agit: ac demum vera, ac sentia, non tamen absolute efficacis, finis intentio ad medium electionem agere, ac inducere intendens voluntatem potest, induciturque de facto sæpe ad aliqua eligenda, ut vidimus quæstione 1. tamen eam non cogit. Mittenda tamen quæstio hæc in præsentiarum fuit: quia præsentis quæstionis difficultas tota non ex specialibus eius quæstionis decidenda principiis pendet, sed utriusque communibus; ac proinde in actibus imperantis actus efficacis, & imperari ab aliis hæcenus disputatis, & admissis instituenda hæc quæstio fuit, ne alterius de subiecto ab aliis non supposito nec disputato, sed importune hic disputando, quæstionem intruderemus, quæ ex resolutione, & principiis præsentis quæstionis decidenda decisa manebit.

3. Dicendum est contra Ruiz citatum, voluntati diuine actus imperans, & imperatus, eorumque inter se le ordo non repugnat. Probat: quia in Dei voluntate est per te, & per omnes Doctores actus intentionis, & electionis meritorum ad fines intentos, atque inter eos ordo prioris, & posterioris, vniuersique ab altero, quasi dependentia, & subordinatio: quia electio mediorum ab intentione proutens ipsamque pro natura & causalitatis quasi priori in voluntate diuina supponit, intentionem vero finis pro eo priori, posita in voluntate eam ad mediorum electionem agere, adigitque, si efficacis intentio sit: ergo in voluntate diuina actus imperans, & imperatus, similique inter illos ordo, & subordinatio esse potest. Non dixi, est de facto, sed esse potest: quia nullus actus imperans in nobis adhuc essentialiter supponit imperantem ab eoque pendet, (ut patet in actu misericordie, & penitentiae à charitate imperatis, qui iidem obique eo imperio esse possunt) sicut electio omnis pendet ab intentione, atque eos actus ita subordinatos in Dei voluntate, (quem nisi propter finem operari est impossibile, ut sæpe vidimus) de facto esse evidens est: imperantem vero actum actus alterius in voluntate Dei esse evidens à ratione non est, neque sciri à nobis nisi ex reuelatione potest. Consequenter est legitima quia omnes repugnantie contra actum imperantem, & imperatum voluntatis diuine, eorumque inter se ordinem, & subordinatorem à Ruiz excogitate, & excogitabiles de facto in actibus intentionis, & electionis, huiusque ad illam dependentiam, & subordinatorem sunt complanate, ut singularum subordinatorem, & dependentiam electionis ab intentione voluntatis diuine applicatione clarebit certam. Probat: secundo, & confirmatur à priori ratio præcedens: quia tamen actus omnes voluntatis diuine, qui à nobis numerantur diuersi physice & realiter loquendo, & inter se, & cum voluntate ac diuinis reliquis idem sunt, inde solum euincitur vnum ab alio imò neque à voluntate diuina posse physice, & realiter distingui: quare nec vnum ab alio, neque à voluntate ipsa physice, & realiter causari, atque procedere: at vero & inter se vere, ac sine vlla nostra fictione intentionaliter distingui suadent diuersa Dei libera decreta per intrinseca Deo adæquate constituta: quorum vnum deficiente altero, imò possibilitas innumeris verè, ac omni mentis nostre fictione seclusa persistit, verè distinctionis alicuius (tamen non physice & realis ob essentialem amoris, siue omni amoris quoad substantiam & modum diuini infinitatem) evidenti argumento, & inrefragabili, ut vidimus controu. 4. de voluntate volitionis diuine liberæ, quæ libere constitutionem adferentes ex hac vero intentionali vera actus voluntatis diuine à voluntate ipsa, & scientiæ ab intellectu, quibus tamen realiter physice identificantur, ostendimus tom. 1. de Deo vno controu. 1. de scientia d. 2. & hoc tom. controu. de volunt. d. 2. dari in Deo vera prædicata potentie intellectiue, & volitive realiter intentionalis est non realis physice ad suos actus eliciendos; nec solum logicam eorum actuum potentiam, ut phres contendunt argumentis, quæ ibi facile discimus, tamen ab eis inclamarentur euidentia: sicque & scripturæ, & Patrum, & ante actum huc vq. Theologorum doctrinam de vero potentie intellectiue, ultra actum potentiam logicam, siue possibilitatem verum & realem intellectum, & voluntatem stabilimus non vno, neque exiguu veritatis, & rei Theologicæ commodo.

4. Hoc autem statuto ex citatis locis principio euincitur clarè in diuinis actibus summa identitate reali physica, & inter se, & cum potentia diuinis, eorum veram intentionalem distinctionem, & aliorum ab aliis, quibus realiter physice identificantur: productionem, & dependentiam non repugnare, nec solum inter eos fictam rationem, atque nostro modo concipiendi distinctionem, & dependentiam posse intercedere, ut citatus Ruiz num. 6. à medio quasi certum, & in Theologia statutum ac sine disputatione tenendum putauit. Inde vero constat primo: dependentiam, cum diuini iudicii ab obiecti apprehensione, cui realiter identificatur, cum actus voluntatis diuine, siue productionis siue fuge à iudicio diuino, quo vel bonitas, vel malitia obiecti assertiue proponitur, tamen ipsa huius physice identificetur: cum denique (ut propius ad rem præsentem accedamus) electionis ab intentione inter se physice realiter identificatis non rationis nostre creatori adinstar de diuinis cogitantis figmentum, sed veram intentionalem dependentiam esse: constat secundo: hæc ex parte distinctionem, & dependentiam veram intentionalem actus imperati ab imperante non repugnare. Cum autem actus intentionis distinctio, & dependentia hæc sit actu cum iura distinctorum & subordinatorum in amore, seu actu voluntatis diuine eodem & adæquate specificato ab unico specificatio & totali amoris diuini, constat tertio: neque inde repugnare veram distinctionem, & dependentiam intentionalem alterius ab altero inter actum imperantem, cuius ratio à priori, tam pro actibus intentionis, & electionis, quam pro actibus imperante, & imperato est, quam sæpe dedimus t. 1. de Deo vno contr. 2. de scientia & hoc tom. controu. 4. de volunt. de adæquato obiecto specificatio scientiæ, & volitionis diuine agentes, ubi verum diuinum actus scientiæ Dei, & bonum diuinum actus amoris diuini adæquatum obiectum primarium, & specificatum esse ostendimus; & tamè id non obtare, quominus plura obiecta motiua creata, finaliter etiam, & occasionaliter, ob hoc, vel illud Deus velit pro voluntatis diuine diuersis verè intentionaliter actibus adinstar, & assignentur, quia, licet increatis motiua, ob quæ actus voluntatis habentur, eos necessario specificent, quia eorum specificationem, imò realem physicam existentiam illorum non supponunt, sed obiectiue suo modo faciunt, in actibus tamen scientiæ, & amoris diuini essentia, & entitate sua ab omni obiecto creato, pro quouis eius, etiam possibilitatis, statu independentibus, totos ab æqua necessitate physice primario adæquate specificatos supponunt: quare, quoad eorum physicam realem entitatem, & specificationem obiectiue illos faciendi, & specificandi motiua obiecta creata aditum oculos inueniunt, cum secundo loco adueniunt. Ex quo principio nostro hoc etiam tom. controu. 5. d. 1. q. 1. virtutes Dei morales dilucide statuimus, ac propugnauimus: è cuius aduertentia minori in earum dependentiam

ensione valde antecessores nostri, diuque sunt vexati:
per auiā saepe & repugnantia gradientes, vt ibi osten-
debamus.

§. Ex his autem principiis notissimum est, (et si lumen-
tium) memoratis fundamentis ratio a priori pro actus im-
perantis, & imperati & subordinationis ac dependentiæ
veræ in Dei voluntate intentionalis, non physice, actus
imperati ab imperante realis, possibilitate, & non repug-
nantia facile efformatur. Possibilitatis distinctionis autem
imperantis ab imperato veræ realis intentionalis non phy-
sice, atque ita veræ subordinationis, & dependentiæ actus
imperati ab imperante nonobstant identitate corum ad pri-
mum physicæ, & realis ex alia parte, ex alia verò non obstat pri-
mum aequata (specificatio amoris) ex omnimodis di-
niti à diuina bonitate quæritur in alia obiecta secundaria,
cum intrinseca, tum extrinseca. Deo etiam fecunda, & vi-
sum finem mediæ, &c. ferri possit, quoniam amorem diuinum
perficient & augere; specificæ amor diuinus essentia sua
omniam, quoad substantiam, & modum, atque identi-
tatem, & indistinctibilem infinitus per termini, etiam ex-
tensivè denegationem augeatur, & quasi per partes cre-
scat, atque ex his solum capibus repugnantia actus
imperantis, & imperati distinctio, veraque subordina-
tio, & dependentia vnius ab alio petuntur à Ruiz, pos-
suntque apparetur opponi; ergo, actus eorumque sub-
ordinatio, & dependentia vnius ab alio non repugnant
in voluntate diuina. Minor repugnantiarum complana-
tionem constat certamine secundo. Maior probata ma-
net numero 4. §. 6. Probatur sententia hæc, eluque-
fundamenta veteris confirmantur conclusione 2. iam
subficienti.

CERTAMEN II.

*De facto actus imperans, & imperatus
adsunt Dei voluntati: ubi obie-
ctionibus occurritur.*

7. **P**robatur conclusio ex Ierem. 31. n. 3. *In charitate*
perpetua dilecti tesulo amplexi te miserum: ubi affe-
ctus misericordiae, ex quo nos peccata auia ad se
Deus traxit ac reduxit, ex Dei in nos charitate esse dic-
tur, atque illa particula *tesulo*, non innuitur solum, sed
declarat: atque affectus misericordiae proprie dicitur,
et exercit, neque effi formaliter, et proprie acceptae cha-
ritatis adus, neque eius motus, et obiecto formali cha-
ritatis: ergo aliunde verificari debet, et actum miseri-
cordiae illius diuine erga nos causari. (v. ubi asseritur)
a charitate, quam ex motuo, formalique obiecto chari-
tatis, quod ab eo actus misericordiae formaliter respecta-
tur. Nequit autem hic aliunde causari a charitate nisi
quatenus actus charitatis Dei erga nos cum misericordiae
diuine erga nos impetret: ergo in Deo datus de facto
actus charitatis erga nos imperans, et imperatus miseri-
cordiae, illi vere, et realiter intentionaliter subordi-
natus ab eo quod dependens. Minor primi syllogismi
probat: quia motum, vbi obiectum formale miseri-
cordiae, omnimode eius actum formaliter talem
subleuatio miseriae alienae, quo honestatem propriam im-
prensens in eo affectu, et subleuandi exercitio: quare et
est honeste quidem concupiscentiae actus, atque com-
placitum praeparat praemittens: actus autem omnis chari-
tatis effi vel complacitum in altero ab eius bonitatem
vel eia necessario ortus. Maior ex textu ipso in illi
explicato patet, et consequitio effi legitima: siusumum
ad consequentiam secundam (quae atque inoffensio cum
re) antecedens effi certum.

2. Dixi autem de actu formali misericordiae, nam materialiter loquendo omnis actus misericordiae, et iuxta proximum commoda cadens charitatis dicitur et qui eos exercet charitativi vocantur, epulaeque, ac merenda confraternitatum statim diebus assuetae charitatis, vulgo dicuntur: quia materia apta charitatis proximo propter Deum, imò et ex proximi ipsius complacentia

aperta sunt, omnia homines quacunque & quomodo exercit charitas & complucientia in proximo, vel tunc innotet, vt in vulgariis illi amoris, haec charitatis definitio fit: *Amare est velle alicui bonum, & illud, qui habuerit substantiam huius mundi, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clausit offerre sua de se, quomodo charitas Dei manet in ipso: Ioan. epist. capit. 17. quibus filius Iacobus capit. 1. (ux. num. 1). Constitutum argumentum est textu Hieremie petrum et ceteri Leonis pap. Ierem. 1. de Natiuit. vbi ex Pauli locutione praefertim ad Ephes. & sensu & verbis haec sententia compingit vt nos ad gratias Deo Patri agendas proclamationis mysterio addocet. *Qui propter multam dilectionem suam, qui dilexit nos miseris estis neglij: & cum essemus mortui peccatis, conuoluit nos in Christo, vt essemus in ipso noua creatura nouum figmentum.**

3. Probatum tertio : quia voluntas permittit peccati prædeterminationem quorumvis penitentia finalis peccati dorum est medium ad præintentionem eorum finalis : quare quævis illiusmodi mediis efficacis ad salutem intrinseca Deo electio : atque medium quodvis ad finem i Deo intentum amari i Deo potest ex intentione præabilita his : ergo , & voluntas permittit peccati quodvis prædeterminati per finalem penitentiam Deo intrinseca potest i Deo amari ex intentione salutis : liquidum est : quia illiusmodi peccati effectus potest , & effectus prædeterminatis : vt videbimus contrauerſia 7. d. effectus prædeterminati vnusquemque autem de omni electione mediis efficacis ad salutem , quod peccati permittit non sic , sine controuersia vlla : medium ad illam effectus arque ex eius intentione i Deo electum amabile : quare & ex ratione amari i Deo possit certissimum est. Inde vero probatur cum electionem i Deo ex intentione salutis amari de facto. Nihil enim est, vnde ab eius amore Dei voluntas retardetur cum Deo electionis ipsius ac conductuæ remotionis illius scientia perfectissima arque , atque proximior conductuæ medium per ipsam eligendum , adeo Quia circa , et in nobis sine reflexa voluntate ante electionem mediorum , solaque cognitione , & scientia conductuæ mediorum ad finem intentionem possit voluntas ad electionem mediorum immediate , & proximior accedere : quare neque ex prædicto electionis , vt in imperium intentionis in ipsam requiritur , aut si electionis habenda & conductuæ ipsius remotionis ad finem intendendum in nobis etiam scientia præcedat , non dubium quod sic recurat ad finem intentionem quouis modo , & gradu , vt proximior , vt remotione conductuæ , & electionem ipsam expressè ex intentione amare induceretur : quare , cum ex perfectione Dei , cuiusque omnis scientie necessario conductuæ electionis remotionis ad finem arque , atque proximioris mediorum eligendum addit , dubitandum non est , quomodo ex intentione Dei ad eam amandum de facto inducat. Nec inde inferatur ad hunc etiam amorem reflexum amoris electionis extrinsece per mediorum , & sic in infinitum inducendum : reflexus hic amor ad finis obtentionem non conductuæ ipsa extrinsece per mediorum electionis , sine qua eius non possunt : ac proinde ille id sola eligens Dei perfectione in ipso attribuitur : quare neque ex ipsius intentione ad eum amorem reflexe amandum , vt fit inducat : perfectione , & perfectione omni amoris dicitur , vbi primus i Deo intentionaliter concipitur , & est , absque vlla diuini amoris additione reflexa ametur : vt in simili reflexione diuine scientie supra seipsum dicebamus totum de Deo totum controu. 4. hoc totum controu. 4. de voluntate diximus sæpè.

4. Iam quæ à nostro Ruiz opponuntur, quæque op-
poni contra vtramque conclusionem possunt dicta
harum probationibus sunt. Primum: quia eiusdem actus
à se ipso disjunctio, atque ad seipsum ordo, à seque-
nti dependentia vera, ac non ficta esse non potest.
Ipsi disjunctio est doctrina posita certam. 2.º, numero 4.º,
et statim efficaciter in actibus intentantibus et electio-
nis veritas, ac non fictis ab eodem Ruiz agnitis, et
à Theologis reliquis, et necessario adfuerunt ad
formam ex præfata doctrina respondendum differentibus
antecedens: eiusdem actus ad seipsum physice, et ratio-
nalis solum eiusdem negatur antecedens, realiter antepre-
ualiter etiam eiusdem, datur: actus vero imperius et
impetrans.